

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 8686-01-19
ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

בפני כבוד השופטת מיכל סער

תובע
(מבקש קיום הצוואה)

מ.ו. ת"ז

נגד

נתבעים
(המתנגדים)

1. ח.ו. ת"ז ...
2. א.א.י ת"ז ...
3. ד.ו. ת"ז ...
4. מ.ו. ת"ז ...

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

1. לפניי שלושה הליכים משפטיים:

א. בקשה למתן צו קיום צוואה בעדים מיום 7.8.2017 של המנוחה ... ז"ל, אשר הוגשה לקיום על ידי בנה מר מ.ו. (להלן: "מ") (ת"ע 8602-01-19).

ב. התנגדות לבקשה האמורה, שהוגשה על ידי ארבעה מילדיה של המנוחה (להלן: "המתנגדים") (ת"ע 8686-01-19).

ג. בד בבד להגשת התנגדותם עתרו המתנגדים בבקשה לקיום צוואה קודמת בזמן, אותה ערכה המנוחה בעדים ביום 27.11.2013 (ת"ע 8729-01-19).

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 8686-01-19
ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

רקע עובדתי רלוונטי

- 1
- 2
- 3 2. הגב' ... ז"ל (להלן: "המנוחה") הלכה לבית עולמה ביום 16.3.2018, כשהיא בת 88 שנים.
- 4 כחודש טרם פטירתה אושפזה המנוחה בבית החולים לאחר שנפלה ומעדה במדרגות ליד ביתה
- 5 וקיבלה מכה בראש. המנוחה עברה החייאה ונכנסה למצב של תרדמת עד לפטירתה.
- 6
- 7 3. בעת פטירתה הייתה המנוחה אלמנה. כמו כן, למנוחה נולדו תשעה ילדים. בנה של המנוחה –
- 8 ח.ו. ז"ל - נפטר לפניו.
- 9
- 10 4. המנוחה ערכה במהלך חייה שלוש צוואות:
- 11
- 12 א. ביום 9.7.86 ערכה המנוחה צוואה ראשונה (להלן: "הצוואה הראשונה"), צוואה בעדים,
- 13 ובה ציוותה את רכושה רק למתנגדים - ארבעה מתוך תשעת ילדיה. במסגרת צוואה זו
- 14 הבהירה כי הסיבה לכך נעוצה באכזבתה מחמשת ילדיה האחרים, אשר לאחר פטירת
- 15 בעלה המנוח תבעו אותה ואף הפסידו בתביעתם. אחד מחמשת הילדים שמודרו מצוואתה
- 16 היה גם מ'.
- 17
- 18 ב. ביום 27.11.13 ערכה המנוחה צוואה שנייה (להלן: "הצוואה השנייה"), צוואה בעדים,
- 19 הוזה לצוואה הראשונה, עם הבדל אחד: בצוואה השנייה ציינה המנוחה, כי מתוך
- 20 המגרש עליו בנוי ביתה של המנוחה ..., היא מקצה את הבעלות על החלק המזרחי של
- 21 המגרש והבית הבנוי עליו, למתנגדת 1 – בתה גב' א.י. (להלן: "א'"), אשר לפי האמור
- 22 בצוואה נבנה מכספיה של א'.
- 23
- 24 ג. ביום 7.8.17 חתמה המנוחה על צוואה שלישית (להלן: "הצוואה השלישית" או
- 25 "הצוואה"), ובה הורשה את כל רכושה ל- מ', למעט סך 1,000 ₪ לכל שבעת ילדיה
- 26 שנתרו בחיים ולכל אחד מנכדיה מהבן ח' ז"ל שנפטר לפניו. לצוואה זו שני עדים: ד"ר
- 27 מ.י. ומר י.ב. .
- 28
- 29 5. להשלמת התמונה העובדתית יצוין, כי ביום 7.7.17, כחודש לפני החתימה על הצוואה
- 30 השלישית, ביקרה המנוחה אצל ד"ר מ.י. (אחד העדים), יחד עם מ', וזאת לצורך בדיקת
- 31 המנוחה ועריכת חוות דעת רפואית. מ' הסיע את המנוחה לד"ר מ.י. ונכח בפגישה, או לכל
- 32 הפחות בחלקה.
- 33

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

תמצית טענות המתנגדים

- 1
- 2
- 3 6. לטענת המתנגדים, הצוואה נכפתה על המנוחה ויש לבטלה. לגרסתם המנוחה לא ידעה קרוא
- 4 וכתוב, ולכן בשתי צוואותיה הקודמות - הראשונה והשנייה, וכן בייפוי כוח נוטריוני עליו
- 5 חתמה לטובת א' מיום 6.5.12 הוטבעה אצבעה, ואילו בצוואה השלישית מופיע שמה אשר
- 6 כתוב לכאורה בכתב ידה. משכך אין ספק כי מישהו סייע בידה לכתוב, ולא מן הנמנע שאף
- 7 כתב את שמה בעצמו. בנוסף נטען, כי בין הצוואות הראשונה והשנייה לבין הצוואה השלישית
- 8 עולה שוני משמעותי הן בחתימת המנוחה על הצוואה והן בכלל הסעיפים הכתובים בה, שוני
- 9 כה משמעותי וקיצוני עד שמתעורר חשד ממשי לכך שהמנוחה כלל לא חתמה ו/או ערכה את
- 10 הצוואה השלישית.
- 11
- 12 7. בסיכומיהם טענו המתנגדים, כי ידיעתה של המנוחה את השפה העברית הייתה מועטה ויש
- 13 ספק האם הצוואה הוקראה לה והוסברה לה, היות ועובדה זו לא נכתבה ע"ג הצוואה. כך
- 14 לטענתם המנוחה ידעה לחתום את שמה בלבד עד לחודש ספטמבר 2008, עת עברה ניתוח ראש
- 15 פתוח, ומאז לא ידעה גם לחתום את שמה.
- 16
- 17
- 18 8. עוד לטענת המתנגדים, בתקופה הרלוונטית לעריכת הצוואה השלישית, בהיות המנוחה בת
- 19 88 שנים, מצבה הפיזי והמנטאלי היה כזה שלא אפשר לה להבחין באופן מעמיק בטבעה של
- 20 הצוואה ומשמעויות עשייתה. המנוחה אף הגישה בקשה לקבלת תעודת עיוור. לטענתם,
- 21 המנוחה לא הייתה כשירה לערוך את הצוואה.
- 22
- 23 9. מוסיפים המתנגדים וטוענים, כי מ' השפיע על המנוחה השפעה בלתי הוגנת. לטענתם א'
- 24 טיפלה במנוחה במהלך כל השנים, לקחה אותה מדי שבוע לקניות, בדיקות רפואיות ואף
- 25 לניתוחים. א' התגוררה בסמוך למנוחה, מאחורי ביתה של המנוחה בחלק המזרחי של המגרש,
- 26 שם בנתה את ביתה באישור המנוחה, והיא זו שסעדה אותה כל השנים. המנוחה יפתה את
- 27 כוחה של א' לטפל בכל צרכיה מכוח ייפוי כוח נוטריוני ו- א' אף צורפה אל חשבון הבנק של
- 28 המנוחה ודאגה לכל הנושא הכספי, לרבות הוצאות הבית וטיפולים רפואיים.
- 29
- 30 10. לטענתם, מ' עבר להתגורר עם המנוחה בשנת 2010 לאחר גירושיו. לא זו בלבד שלא תמך
- 31 במנוחה ו/או סייע בעדה בכל צורה שהיא, אלא שנהג לקלל את המנוחה כדבר שבשגרה ואפילו
- 32 העז לזרוק עליה כיסא. הוא אף איים על המנוחה שיזרוק אותה מהבית והמנוחה מאד חששה
- 33 ממנו. א' הייתה עדה להתנהגותו ולאיומיו ונזעקה לעזור למנוחה בכל פעם. בנסיבות אלה,

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תי"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תי"ע 8686-01-19

תי"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 ברור כי הצוואה והחתימה עליה נכפתה על המנוחה ו/או למצער שהופעלה עליה השפעה בלתי
2 הוגנת.
3
4 11. כך לטענתם, תמוה שהמנוחה שינתה את דעתה וציוותה את כל רכושה לטובת מ', בשעה
5 שבשתי צוואותיה הראשונה והשנייה מ' כלל לא הופיע כאחד היורשים, הן משום היותו אחד
6 מחמשת הילדים שהגישו תביעה נגדה לאחר פטירת בעלה המנוח והן נוכח יחסיהם המתוחים
7 מעת שעבר להתגורר עמה וכפה עצמו עליה.
8
9 12. לטענת המתנגדים (שעלתה בסיכומיהם ללא התנגדות מטעמו של מ'), מ' הוא זה ש"נטע"י
10 במנוחה את היוזמה לערוך את הצוואה כפי שנערכה, ולקח חלק בעריכת הצוואה באופן
11 המביא לפסילתה. המתנגדים העלו תמיהות רבות, שיש בהן לטענתם להוכיח את מעורבותו
12 של מ' בעריכת הצוואה.
13
14 13. באשר לזהות העדים נטען, כי העד הראשון הוא מכרו של מ' ואילו העד השני הוא דר' מ.י.,
15 אליו הביא מ' את המנוחה לצורך עריכת בדיקה רפואית טרם עריכת הצוואה. לטענתם,
16 הבחירה בדר' מ.י. נועדה לתת כיסוי בבוא היום כשתוגש התנגדות לצוואה, ולהכשירה.
17
18 14. לפיכך, המתנגדים עותרים לקבל את התנגדותם, לבטל את הצוואה השלישית משנת 2017
19 ולקיים את הצוואה השנייה משנת 2013.
20

תמצית טענותיו של מ'

- 21
22
23 15. לטענת מ', עד לאירוע הנפילה הייתה המנוחה צלולה בדעתה, ניהלה אורח חיים תקין, חיים
24 דתיים וחברתיים מלאים.
25
26 16. לאחר פטירתה של המנוחה קיבל מ' הודעה מהרשם לענייני ירושה על עצם קיומה של צוואה
27 מיום 7.8.17 ועל היותו זוכה בה. עדי הצוואה היו: ד"ר מ.י. ומר י.ב. – נכדו של מכר של
28 המנוחה, עוד מימי מגוריה ..., אשר התגורר
29
30 17. לטענתו, המנוחה ערכה את הצוואה בדעה צלולה, בהבנה מלאה ומרצונה החופשי והמוחלט,
31 ללא כל השפעה חיצונית כלשהי. המתנגדים לא הרימו את הנטל הכבד המוטל עליהם להוכיח
32 את טענות התנגדותם. מלבד טענות בעלמא לא הוכח דבר מכל שטוענים המתנגדים, והכל
33 מתוך תסכולם כי המנוחה ציוותה את כל רכושה, ביתה והמקרקעין ל- מ'.
34

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 18. לטענת מ', ביום 7.7.17 - חודש לפני מותה - נבדקה המנוחה במרפאתו של הפסיכיאטר ד"ר
- 2 מ.י. לשם הערכת מצבה של המנוחה, שכן מ' רצה להגיש בקשה לבית המשפט למינויו כתומך
- 3 החלטות עבור המנוחה ביחד עם אחיו הגדול מ'. ד"ר מ.י. ערך למנוחה בדיקה פסיכיאטרית
- 4 והתרשם בבדיקתו כי מצבה של המנוחה היה תקין והיא אף שיתפה אותו בבדיקה כי קיים
- 5 סכסוך בין ילדיה.
- 6
- 7 19. הצוואה נערכה במרפאתו של ד"ר מ.י., שאף היה אחד משני העדים לצוואה, ואשר התרשם
- 8 כי מצבה ביום עריכת הצוואה היה תקין. המנוחה הייתה כשירה לערוך את הצוואה ומעולם
- 9 לא הוכרזה פסולת דין. מצבה הקוגניטיבי היה תקין ביום עריכת הצוואה ואף חודש קודם,
- 10 ביום 7.7.17 בעת הבדיקה אצל ד"ר מ.י. לא התרשם האחרון כי למנוחה בעיה קוגניטיבית.
- 11
- 12 20. על הצוואה חתמו שני עדים, לאחר שהמנוחה הכריזה כי זו צוואתה וכי יש לבטל כל צוואה
- 13 קודמת. משכך, מרכיבי היסוד של צוואה בעדים לפי סעי' 20 לחוק הירושה התקיימו. סעי' 20
- 14 לחוק הירושה אינו מחייב את העדים להכיר את תוכן הצוואה, לא מוטלת עליהם חובה
- 15 להקריא אותה למצווה והעדים אינם מחויבים לבדוק את כשרותו של המצווה ולבדוק האם
- 16 חתימתו נעשתה ברצון ובהסכמה חופשית. ואולם, במקרה דנן הפסיכיאטר הקריא את
- 17 הצוואה למנוחה, התרשם כי הבינה את תוכנה ואת משמעויותיה של הצוואה. העד הנוסף,
- 18 מר י.ב., יודע לדבר בשפה ..., תרגם למנוחה מספר בודד של מונחים.
- 19
- 20 21. לטענת מ', המנוחה ידעה לכתוב ולקרוא בעברית, ידעה לכתוב את שמה וכן ידעה לכתוב
- 21 מספרים. בצוואתה הראשונה חתמה המנוחה את שמה על גבי הצוואה.
- 22
- 23 22. ביום 16.8.17 הפקידה המנוחה עצמה את הצוואה השלישית אצל הרשם לענייני ירושה.
- 24 המנוחה זוהתה ע"י עובדת לשכת הרשם, הגב' ע', אשר ציינה בטופס ההפקדה כי ווידאה את
- 25 זהותה של המנוחה וכי המנוחה חתמה בנוכחותה על המעטפה והצהירה כי צוואתה מצויה
- 26 בתוכה. משכך, יש לדחות על הסף את הטענה כי לא המנוחה הפקידה את המעטפה בלשכת
- 27 רשם הירושה.
- 28
- 29 23. לטענת מ', המנוחה הייתה אישה עצמאית, דעתנית, הלכה שלוש פעמים בשבוע מביתה ברגל
- 30 למועדון הקשישים ביישוב. מ' היה מסיע אותה לבדיקות או מקומות שהייתה זקוקה להגיע
- 31 אליהם, עורך לה קניות אחת לשבוע והיה מסיעה מידי שישי לערוך קניות. מכל הטעמים יש
- 32 לקבוע כי המנוחה לא הייתה תלויה תלות יסודית ומקיפה ב- מ'.
- 33

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 24. מ' מכחיש את כל טענות המתנגדים על קיומה של השפעה בלתי הוגנת, טעות, תחבולה, אונס,
- 2 כפייה או כל מגבלה אחרת בהתאם לרשימת הסעיפים שציינו בבחינת ניסיון "לירות לכל
- 3 הכיוונים".
- 4
- 5 25. מ' דוחה את הטענה לפיה אמו לא סלחה לו על שנטל חלק בתביעה נגדה. המדובר על אירוע
- 6 מלפני 30 שנים, מ' נגרר אחרי אחיו ח' ז"ל בהיותו חייל בן 19.5 שנים. מכל מקום, מ' נסוג
- 7 מהתביעה סמוך למועד פתיחת ההליך ובטרם התקיים כל דיון, והמנוחה סלחה לו.
- 8
- 9 26. באשר לטענה לפיה מצבה הקוגניטיבי של המנוחה ביום עריכת הצוואה לא אפשר לה לערוך
- 10 צוואה – דינה להידחות. לא נמצא זכר לבעיות קוגניטיביות אשר בעטיין לא יכולה הייתה
- 11 לערוך צוואה. המסמכים שהוגשו ע"י המתנגדים הם משנים עברו, אין בהם עדות לבעיות
- 12 קוגניטיביות, או דמנציה או חולי נפשי, מלבד בעיות ראייה.
- 13
- 14 27. לטענת מ', היחסים בין המנוחה ל- א' הלכו והתדרדרו לאחר שנת 2013 ולאחר הענקת השטח
- 15 המזרחי לידי א', והסכסוך הגיע לשיאו בחג הפסח שנת 2017, שאז גרשה א' את המנוחה
- 16 מביתה בשל מריבה בין השתיים, על רקע ניסיון השתלטות של א' על המקרקעין. מאז המריבה
- 17 נותקו הקשרים ביניהן ובתה של א' תיווכה בין השתיים. מריבה זו העיבה על מצבה הנפשי
- 18 של המנוחה ומאז הייתה הולכת ובוכה בבית.
- 19
- 20 28. מכל הטעמים לעיל, מבקש מ' לקיים את הצוואה השלישית משנת 2017, המבטלת את
- 21 הצוואה השנייה, משנת 2013.
- 22

דיון והכרעה

- 23
- 24
- 25 29. בבוא בית המשפט לבחון צוואה, עליו לכבד את רצון המת ולהימנע ככל האפשר מלפגוע
- 26 בחופש הציווי (ע"א 724/87 ורדה כלפה (גולד) נ' תמר גולד, מח(1)22 (1993), בע"מ 11116/08
- 27 פלוני נ' אלמוני (05.07.2012). בית המשפט, ככלל, ימעט לבטל או לשנות צוואת אדם ועל
- 28 המבקש לעשות כן להרים נטל כבד ביותר.
- 29
- 30 30. עם זאת, כלל לא פחות גדול הוא גם לבטל את הצוואה כאשר ישנו פגם מהותי בכושר השיפוט
- 31 של המצווה, או כאשר מוכח שהיא לא נערכה מתוך רצון חופשי אמתי (ע"א 5185/93 היועץ
- 32 המשפט לממשלה נ' רינה מרום, פ"ד מט(1) 318 (1995)).
- 33

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

1

2

3

31. בענייננו, ההתנגדות לקיום הצוואה השלישית נשענת בעיקר על שלושה אדנים:

4

• טענה לאי כשרות המנוחה לערוך צוואה.

5

• טענה להשפעה בלתי הוגנת על המנוחה.

6

• וכן טענה לפיה הוראות הצוואה מזכות את מי שערך אותה או לקח באופן אחר חלק

7

בעריכתה ומשכך הן בטלות.

8

9

חתימת המנוחה על הצוואה

10

32. ראשית, יש לדון בטענת המתנגדים לפיה המנוחה לא ידעה קרוא וכתוב ולכן בשתי הצוואות

12

הראשונה והשנייה הוטבעה אצבעה, ואילו בצוואה השלישית חתמה המנוחה את שמה.

13

לטענת המתנגדים, אין ספק כי מישהו סייע בידה לכתוב, ולא מן הנמנע כי אף כתב בעצמו,

14

שכן כאמור המנוחה לא ידעה לכתוב.

15

33. בתצהירי המתנגדים נטען, כי המנוחה לא ידעה קרוא וכתוב למעט כתיבת שמה, וזאת עד

17

לשנת 2008, עת עברה ניתוח ראש. על כן, בצוואה השנייה שנערכה לאחר שנת 2008 חתמה

18

בהטבעת אצבע, ובצוואה השלישית עת מצבה הרפואי היה בכי רע, לפתע כתבה את שמה (סעי'

19

17 לתצהיר א'). בסיכומיהם עלתה הטענה בשפה רפה ובשורה אחת בלבד: "יובהר, כי

20

המנוחה ידעה לחתום את שמה בלבד וזאת עד לשנת 9/2008 עת עברה ניתוח ראש פתוח ומאז

21

לא ידעה גם לחתום את שמה" (סעי' 15ג').

22

34. עיון במסמכים שהוגשו ע"י המתנגדים מאמת את טענתם לפיה רק בצוואה הראשונה שאין

24

לדעת מועד עריכתה (אין תאריך ע"ג הצוואה) חתמה המנוחה את שמה, ואילו בשאר

25

המסמכים חתמה בטביעת אצבע: בייפוי כוח כללי מיום 6.5.12 (נספח ג' להתנגדות), הצוואה

26

השנייה מיום 27.11.13 (נספח ו' להתנגדות), תצהיר המתנה מיום 27.11.13 (נספח ז'

27

להתנגדות).

28

35. הצוואה השלישית אכן חתומה בחתימה כפולה, הן שמה של המנוחה בכתב יד והן הטבעה של

30

האצבע.

31

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 8686-01-19
ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 36. לשלילת טענת המתנגדים הגיש מ' לביהמ"ש טופס הפקדת צוואה מיום 16.8.17 אשר עליה
2 מופיעה חתימת שמה של המנוחה בכתב יד ובהטבעה, המעידה על יכולתה של המנוחה לחתום
3 בכתב יד. מ' הגיש שני מסמכים:
4
5 האחד, הטופס הרשמי שכותרתו הפקדת צוואה מיום 16.8.2017, חתום בתחתיתו ע"י הגב'
6 ר', הרשם/המזכיר לענייני ירושה, המעידה כי: "וידאתי את זהותו של המפקיד הנ"ל והכנסתי
7 את הצוואה למעטפה. המפקיד חתם בנוכחותי על המעטפה והצהיר כי צוואתו מצויה
8 בתוכה". על טופס זה חתמה המנוחה בהטבעת אצבע בלבד.
9
10 הטופס השני, שגם כותרתו הפקדת צוואה מיום 16.8.17, נחזה כמעטפה רשמית. מצד ימין
11 מצויה חתימת המנוחה בכתב יד ומתחתיה טביעת אצבע, ומשמאל חותמת וחתימה של רשמת
12 לענייני ירושה תל-אביב והמרכז. אין כל אימות חתימת המפקיד על טופס זה.
13
14 37. מ' לא הבהיר מדוע בטופס ההפקדה עם אימות חתימה, חתמה המנוחה רק בטביעת אצבע,
15 ואילו בטופס השני, כאשר אין כל דרישה לאימות חתימה, מופיעה חתימה כפולה, הן בכתב
16 יד והן בהטבעה. מדוע קיים שוני בחתימת המנוחה באותו מעמד.
17
18 38. ברם, המתנגדים לא ביקשו כי תיערך בדיקת מומחה לזיהוי כתבי יד כדי לוודא אם אכן
19 החתימה על הצוואה הראשונה, הטבעות האצבע על הצוואה השנייה ויתר המסמכים שהוגשו,
20 לעיל, זהות לחתימה על הצוואה השלישית ונעשו על ידי המנוחה. משלא הוכיחו טענתם, דין
21 הטענה להידחות.
22

כשרות המנוחה לערוך צוואה

- 23
24
25 39. סעיף 26 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965 (להלן: "חוק הירושה") קובע כדלקמן:
26
27 "צוואה שנערכה על ידי קטין או מי שהוכרז פסול דין או שנעשתה בשעה
28 שהמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה - בטלה".
29
30 40. בפסיקה נקבע, כי יש לבחון האם מצווה ידע "להבחין בטיבה של צוואה", על פי שלושה
31 רכיבים עיקריים: האחד, מודעות המצווה לעובדה שהוא עורך צוואה. השני, ידיעתו בדבר
32 היקף רכושו. והשלישי, מודעותו באשר לתוצאות עשיית הצוואה על יורשיו. (ראו: ע"א

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 8686-01-19
ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 851/79 שולמית בנדל נ' דורון בנדל, פ"ד לה(3) 101 (1981); ע"א 15/85 רחל מזרחי נ' מנשה
2 רז, פ"ד מא(4) 454 (1987).
3
4 41. עוד נקבע בפסיקה, כי על המצווה להיות בדעה צלולה ולפרש נכונה את המציאות הסובבת
5 אותו, כאשר דעתו משוחררת מלחצים חולניים, תעתועי דמיון ומחשבות שווא. (דנ"א
6 1516/95 רינה מרום נ' היועץ המשפטי לממשלה [60 עמ'], נב(2) 813 (1998)) נטל השכנוע להעדר
7 כשירותו של המנוח לערוך צוואה מוטל על שכמו של הטוען לכך. (ע"א 7506/95 מיכל שורץ
8 נ' בית אולפנא בית אהרון וישראל, נד(2) 215 (2000))
9
10 42. נקודת הזמן הרלוונטית הינה מועד חתימתה של הצוואה, וחומר הראיות צריך שיתייחס
11 למועד זה. (ע"א 3411/92 אברהם רובינשטיין נ' לאה ברזבסקי (13.06.1995); ע"א 1099/90
12 שילה שרוני נ' שאול שרוני, פ"ד מז(4) 785 (1993), עא 851/79 שולמית בנדל נ' דורון בנדל, פ"ד
13 לה(3) 101, 105 (1981)).
14
15
16 חוות דעת המומחה – דר' איתן חבר
17
18 43. בענייננו, בית המשפט מינה מומחה מטעמו לצורך בחינת כשרותה של המנוחה במועד
19 החתימה על הצוואה השלישית מיום 7.8.17, את דר' איתן חבר, מומחה בפסיכיאטריה (להלן:
20 "המומחה"). ביום 22.2.20 ניתנה חוות הדעת, שמסקנתה כי המנוחה הייתה כשירה משפטית
21 במועד עריכת הצוואה.
22
23 44. חוות הדעת התבססה על מספר מסמכים רפואיים מכלל המסמכים שהוצגו למומחה, אשר
24 לדעת המומחה היו רלוונטיים:
25
26 א. סיכום אשפוז בי"ח שיבא, מחלה נוירולוגית מיום 1.9.2008.
27 ב. סיכום ייעוץ נוירולוגי, קופת חולים, מיום 7.7.2014.
28 ג. רישום ביקורים בקופת חולים, מתאריך 22.1.2017 ועד 11.1.2018.
29 ד. חוות דעת דר' מ.י., מיום 7.7.2017.
30 45. המומחה ציין כי מהחומר הרפואי שבפניו עולה, כי המנוחה הייתה אחרי הסרת גידול במוח,
31 וכי ידוע על סוכרת וקטרקט. בסיכום ייעוץ נוירולוגי מה- 7.7.14 נרשם שללא מחלות
32 סומטיות כרוניות, קיימות הפרעות ראייה, נרשם ש"קוגניציה ירודה" ללא פירוט. בתאריך

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

1 1.10.17 נבדקה בקופ"ח. אין התייחסות למצבה הקוגניטיבי. בתאריך 7.7.17 נבדקה על ידי
2 פסיכיאטר דר' מ.י., שקבע כי אין מניעה שתחתום על צוואה.
3
4 46. המומחה ציין במסגרת המסקנות, כי מעיון בחומר הרפואי לא נמצאו ממצאים של ליקוי
5 קוגניטיבי הפוגם בכשירות המשפטית. המקום היחידי שבו הייתה התייחסות למצבה
6 המנטאלי של המנוחה היה במכתבו של הנוירולוג מ-2014, שכתב 'קוגניציה ירודה' ללא
7 פירוט. לטענת המומחה, לא ניתן על בסיס מכתב זה לקבוע כי המנוחה לא הייתה כשירה
8 משפטית. המומחה ציין כי כחודש לפני החתימה, בתאריך 7.7.2017 המנוחה נבדקה על ידי
9 פסיכיאטר - דר' מ.י. - שקבע כי אין מניעה שתחתום על צוואה.

10
11 47. לסיכום קבע המומחה, כי מאחר ולא היו בחומר הרפואי ממצאים של חוסר כשירות משפטית,
12 ניתן לקבוע ברמה גבוהה של סבירות כי המנוחה הייתה כשירה משפטית במועד החתימה.
13

חוות דעת דר' מ.י.

14
15
16 48. כאמור, כחודש לפני החתימה על הצוואה השלישית, נבדקה המנוחה ע"י ד"ר מ.י., וזאת
17 לאחר ש- מ' הביא את המנוחה לבדיקה ונכח בה (לכל הפחות בתחילתה, כפי שיפורט בהמשך).
18 חוות הדעת של ד"ר מ.י. אינה חוות דעת מומחה רפואי מטעם ביהמ"ש, ואולם לאחר
19 שהוזכרה בחוות דעת המומחה הרפואי מטעם ביהמ"ש, ד"ר איתן חבר, מצאתי להביא את
20 עיקריה:
21

22 **"סיבת ההפניה** – ד' מופנית להערכה ואבחון פסיכיאטרי מקיף ע"י בנה מ', לשם מתן
23 המלצות טיפוליות וכתובת חווד בעניינה.

24 **סטאטוס פסיכיאטרי** – התמצאות חלקית בכל המובנים, ידעה את היום בו אנחנו נמצאים
25 ומי זה ראש המשלה, זכרה את כתובתה.

26 זכרון לטווח ארוך ובינוני- שמורים, לטווח הקצר – חלקי.

27 עצמאית בפעולות יומיות, נכנסת לשירותים בקליניקה עצמאית, נטלה את ידיה לאחר מכן.

28 עצמאית בלבוש, ברחצה ובשירותים. מתקשה במעט בלהכין אוכל בכוחות עצמה, מהלך

29 חשיבה איטי, בהתאם לגילה אין תסמינים המצביעים על מצב דמנטי, שוללת מחשבות או

30 כוונות אובדניות. צלולה בהכרתה, במודע ובסה"כ בהתאם לגילה מתפקדת באופן משביע

31 רצון. ידעה מי הוא בנה שישב לידה במהלך הפגישה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 דיון ומסקנות – אינני מתרשם מתסמינים פסיכויטיים או אפקטיביים מגוררים בציר I, או
2 בפסיכופתולוגיה בציר II.
3 לא מתרשם מקיום מחלה דמנטית (שיטיון) ונראה שהיא צלולה, מודעת למצבה ולקורה
4 איתה ועם בני משפחתה. מסוגלת להבחין בין טוב לרע ובין דמיון למציאות.
5 אין כל מניעה מבחינה נפשית שתחתום על צוואתה".
6
7 49. לטענת המתנגדים, במועד עריכת הצוואה המנוחה סבלה ממצב נפשי קשה, בריאותה הנפשית
8 היתה מעורערת לחלוטין. היא לא היתה יכולה לגבש הבעת רצון ברורה ולהבחין בטיבה של
9 צוואה.
10
11 50. לטענתם, יש ליתן משקל נמוך לחוות דעת מומחה ביהמ"ש, ד"ר איתן חבר, אשר ביסס את
12 חוות דעתו על חוות הדעת של ד"ר מ.י., שהינו פסיכיאטר לילד ולמתבגר ואין לו כל מומחיות
13 לאבחון מחלות ובעיות מבוגרים. כמו כן, נטען כי חוות הדעת של ד"ר מ.י. הוכנה עבור צד
14 מעוניין וכי ד"ר מ.י. היה מעורב בפלילים בעבודתו.
15
16 51. עוד טענו המתנגדים, כי אישור רפואי מיום 7.7.14 שהעריך את המנוחה במצב "קוגניציה
17 ירודה" לא זכה לשום התייחסות מצד מומחה ביהמ"ש, ויש מקרים בהם ביהמ"ש יתן משקל
18 לנסיבות חיצוניות ולעדויות הקרובים למנוחה, ויעדיף אותם על פני חוות דעת רפואית.
19
20 52. אין בידי לקבל טענת המתנגדים, אשר לא הוכיחו טענתם.
21
22 ראשית, חו"ד המומחה הרפואי לא נסתרה. המתנגדים טענו כי העבירו למומחה מסמכים
23 רבים, ואולם אין בהעברת מסמכים רבים כדי לקבוע כי הללו מעידים על אי כשירות לחתום
24 על צוואה. צדק המומחה כאשר הגביל את טווח השנים לצורך העברת מסמכים לשנה עובר
25 לחתימה על הצוואה ושנה אחר כך.
26
27 בחקירתו אישר המומחה: "קבלתי כמות גדולה של מסמכים" החל משנת 2008, זאת בניגוד
28 לבקשתו כי: "בקשתי שנה לפני ושנה אחרי". ר' פרו' דיון מיום 11.7.21, עמ' 39, שו 5-2)
29 המסמכים שמצא רלוונטיים לעניינינו, נבדקו על ידו ולא נמצא בהם ראיה לפסילת כשירותה
30 של המנוחה לערוך צוואה ולחתום עליה.
31

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 8686-01-19
ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

בחקירתו אישר המומחה כי:

1
2
3 " לא היה לזה ביטוי . בכל המסמכים שעיינתי בהם, לא היה ביטוי לכך שנוצר ביטוי
4 קוגניטיבי שפגע בכשירותה המשפטית... אני אחזור על תשובתי – גם אם הייתה שרויה
5 בדיכאון, קשה אפילו, זה לא היה משפיע על כשירותה לפי המסמכים שהובאו בפני. אם
6 הליקוי הקוגניטיבי כתוצאה מהאבל על האובדנים האלה היה כה קשה, הייתי מוצא ביטוי
7 בשאר המסמכים שעמדו לפני, ולא היה לכך ביטוי...היו לי מסמכים מיום 22.1.17 ועד ליום
8 11.1.18 . שם לא היה ביטוי לכך". (ר' פרו' דיון מיום 11.7.21, עמ' 35, שו' 10-11, 21-23,
9 .(27)

10
11 53. שנית, אף המתנגדים עצמם לא הפנו למסמכים רפואיים המאששים טענותיהם. המסמך מיום
12 7.7.14, בדיקת נויירולוג בקופ"ח שציין "קוגניציה ירודה" לא פירט מה היו ממצאיו ועל בסיס
13 איזה ממצא הגיע למסקנתו זו. יתרה מכך, בכל השנים שלאחר הבדיקה לא התגלו אצל
14 המנוחה קשיים קוגניטיביים שבעטיים נדרשו בני המשפחה לקחת את המנוחה לבדיקות
15 רפואיות בתחום זה.

16
17 יש להניח שקרבתה של א' למנוחה, כפי שטענה בעצמה, הן הגיאוגרפית והן הקשר הבינאישי
18 בין השתיים, היה אמור להדליק אצל א' נורות אדומות לו סברה שמצבה הקוגניטיבי של
19 המנוחה מחייב התערבות רפואית.

20
21 54. בנוסף, המתנגד 3 – ד.ו. – טען בתצהירו כי התגורר בבית המנוחה בין השנים 2001-2015 (סעי'
22 6), 15 שנים בהן ניתן היה להבחין אם חלה התדרדרות במצבה הנפשי –קוגניטיבי של המנוחה
23 אשר חייב טיפול רפואי מכל סוג, לרבות תרופות. גם הנכדה ה.י. התגוררה בבית המנוחה בין
24 השנים 2015-2017, ואף לא אחד מהם סבר כי המנוחה אינה מתפקדת בתחום הקוגניטיבי.
25

26 55. להשלמת התמונה יצוין, כי אף אם המומחה הרפואי הסתמך על חוות הדעת של ד"ר מ.י.,
27 הרי שמדובר בהתייחסות מעבר לצורך. המומחה הבהיר בחקירתו כי אף שייחס משקל
28 משמעותי לחוות דעתו של דר' מ.י., הרי שחוות דעתו של המומחה מבוססת על "אינטגרציה
29 של כל החומר הרפואי" ולא רק על חוות דעתו של דר' מ.י.. (ראו פרוטוקול הדיון מיום
30 11.7.21, עמ' 31, שו' 11-13).
31

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 19-01-8602 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 19-01-8686

ת"ע 19-01-8729

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 56. מכל הטעמים לעיל, מצאתי כי חוות הדעת של המומחה הרפואי עומדת בעינה, המתנגדים לא
2 סתרו אותה, לא הוכיחו באמצעות מסמכים רפואיים חוסר כשירות, על אף שלטענתם בשנה
3 האחרונה לחייה חוותה המנוחה את מותם של בנה ואחיה, שהשפיעו על מצבה הנפשי, לא
4 פנו עם המנוחה בזמן אמת לקבלת עזרה רפואית נפשית. כמו כן, במסמכים הרפואיים שצורפו
5 לא נרשמה ירידה בקוגניציה לאחר הבדיקה מיום 7.7.14.
6
7 57. מוסיפים המתנגדים וטוענים כי במקרה זה אין לראות בחוות דעת המומחה הרפואי כ"כזה
8 ראה וקדש". לטענתם, בנסיבות המקרה דן יש להעדיף את העדויות והנסיבות כפי שעולות
9 מהעדויות על פני חוות דעת המומחה הרפואי. אין בידי לקבל טענה זו.
10
11 58. כבר נפסק, כי טענות בדבר העדר כשירות שהן עניין שברפואה, יש לבסס ככל האפשר על
12 מומחים ברפואה ומסמכים רפואיים באשר למצבו של המצווה עת ערך את הצוואה. כמו כן
13 נקבע בפסיקה, כי רק נימוק כבד משקל ובולט יצדיק את דחייתן של קביעות המומחה מטעם
14 בית המשפט (ע"א 5509/09 מסארווה נ' עזבון המנוח מסארווה (23.2.2014)). בענייננו, יש
15 להעדיף את חוות דעת המומחה הרפואי מטעם בית המשפט, על פני העדים הסובייקטיביים
16 שהעידו מטעם הצדדים. מה גם שאף לא אחד מהם הוא מומחה רפואי.
17
18 59. אכן למנוחה היו בעיות בראיה, ומסמכים רפואיים המאמתים זאת הוגשו ע"י המתנגדים ואף
19 הוגשה בקשה להוצאת תעודת עיוור. ואולם המתנגדים לא עמדו בנטל להוכיח כי בעיית
20 הראיה פגעה בכשירותה של המנוחה. גם אם לבעיית הראייה הייתה השפעה על תפקודה הפיזי
21 של המנוחה אין בכך לקבוע כי בעיה רפואית זו השפיעה על כשירותה לערוך את הצוואה.
22 בהעדר ראיות ברורות ומשמעותיות לשלילת כשירותה של המנוחה לצוות, יש לדחות טענה
23 זו.
24
25 60. מכל האמור הגעתי לכלל מסקנה, כי המנוחה הייתה כשירה לערוך צוואה ולחתום עליה
26 במועד הרלוונטי.
27
28 מעורבותו של מ' בעריכת הצוואה
29
30 61. סעיף 35 לחוק הירושה קובע כדלקמן:
31

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 19-01-8602 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 19-01-8686

ת"ע 19-01-8729

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

1 "הוראת צוואה, פרט לצוואה בעל-פה, המזכה את מי שערך אותה או היה עד
2 לעשייתה או לקח באופן אחר חלק בעריכתה, והוראת צוואה המזכה בן-זוגו של אחד
3 מאלה — בטלה."
4

5 62. בפסיקה נקבע, כי תכליתו של סעיף 35 לחוק הירושה היא לשמור על האוטונומיה של המנוח.
6 על כן, במקרה שבו הוראות צוואה מזכות את העד לעשיית הצוואה או את הלוקח באופן אחר
7 חלק בעריכתה – דין הצוואה להתבטל. מצוות המחוקק אינה דורשת הוכחת קשר סיבתי בין
8 פעולות הלוקח חלק ובין ההוראה המיטיבה עמו. התוצאה היא כי על הנהנה להתרחק מפעולת
9 עשיית או עריכת הצוואה. עוד נקבע, כי תוצאה זו מגנה על המצווה ומהווה הרתעה ראויה
10 כנגד מעורבות במלאכת עריכת הצוואה על ידי גורם העשוי להרוויח מכך (בע"מ 384/19, פלוני
11 נ' פלונית (5.6.2019)).
12

13 63. לפי סעיף 35 לחוק הירושה, אין צורך להרים את נטל הראייה לעניין קיומה של השפעה
14 פסולה, אלא מגולם בו הרעיון כי כל יוזמה של מי שנהנה מהצוואה והיה מעורב בה מעוררת
15 חשד בדבר גנבת דעתו של המצווה. לפיכך, גם אם ישתכנע בית המשפט כי המעורבות בצוואה
16 לא השפיעה באופן פסול על המצווה, לא יהיה בכך כדי להועיל (עמ"ש 17-11-69434 מ.נ. מ.
17 (27.12.2018), ע"א 851/79 בנדל נ' בנדל (1981)).
18

19 64. עוד נקבע בפסיקה, כי הפרשנות של המונח "לקח באופן אחר חלק בעריכתה" מאפשרת לבית
20 המשפט מרחב פרשנות רב יותר משתי העילות הראשונות המתייחסות למי שערך את הצוואה
21 או היה עד לעריכתה, ומאפשר גמישות ומילוי תוכן על פי הנסיבות המיוחדות של כל מקרה
22 ומקרה (ע"א 6496/98 מופק בוטו נ' סאמי בוטו, פ"ד נד(1) 19 (2000)). כמו כן, יש לבחון את
23 הצטברות האירועים והזיקות לצוואה, שכן אולי כל אחד מהם כשלעצמו אינו מספק כדי
24 להציב תווית של "נטילת חלק בעריכת הצוואה", אולם קציבתם יחד, במבט על, יוצרים
25 השתתפות בעריכה שמובילה לפסילת הצוואה (ע"א 586/03 חרמון נ' גולוב, פ"ד נט(3)1).
26

27 65. בעניינינו, מכלול הראיות שהונחו לפניי והתמיהות הרבות שעלו לעניין נסיבות עריכת הצוואה
28 מצביעות ב'מבט על' על מעורבותו של מ', באופן בו יש לקבוע כי לקח חלק בעריכתה של
29 הצוואה. התרשמתי כי מעורבותו של מ', אשר נהנה מהצוואה, מגעת עד כדי מעורבות אשר
30 יש בה כדי להיכנס לגדרו של סעיף 35 לחוק הירושה ולהביא לפסילתה של הצוואה. זאת לאור
31 הנסיבות שאפרט.
32

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 8686-01-19
ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

1 א. נסיבות ביצוע הבדיקה הרפואית על ידי דר' מ.י.

2
3 66. ראשית, ביום 7.7.2017, כחודש לפני החתימה על הצוואה, לקח מ' את המנוחה לביצוע בדיקה
4 רפואית ועריכת חוות דעת אצל דר' מ.י... מהראיות שלפני עולה כי הבדיקה בוצעה לצורך
5 עריכת הצוואה, ו- מ' נכח בבדיקה, או לפחות בחלקה, וזאת בניגוד לגרסאותיו השונות של
6 מ'.

7
8 מ' מסר שתי גרסאות שונות באשר לסיבה בגינה לקח את המנוחה לעריכת בדיקה רפואית
9 אצל דר' מ.י.:

10
11 בתגובתו להתנגדות לבקשה לצו קיום צוואה טען כי נזקק לחוות הדעת לצורך מינויו כתומך
12 החלטות למנוחה:

13
14 "ביום 7.7.17 – חודש בדיוק לפני שערכה המנוחה את צוואתה האחרונה –
15 היא נבדקה במרפאתו של הפסיכיאטר ד"ר מ.י. לשם הערכת מצבה של
16 המנוחה. התובע יטען, כי המוטיבציה לבדיקת הפסיכיאטר הייתה לאפשר
17 לתובע להגיש בקשה לבית המשפט למינויו כתומך החלטות עבור אמו ביחד
18 עם אחיו הגדול מ' (המתנגד 4) ... (הדגש במקור). בהמשך להסכמה עם אחיו
19 מ' התובע נועץ בשני גורמים אשר הם שהמליצו לו לפנות תחילה ולפני הכל
20 לקבלת חוות דעת פסיכיאטרית" (סעי' 15-17).

21
22 67. מעבר לכך שרצונו של מ' להתמנות כתומך החלטות סותר את טענתו כי המנוחה הייתה
23 עצמאית, צלולה ודעתנית עד למועד נפילתה (ראו: סעי' 5 לתצהירו של מ'). הרי בתצהירו ניתן
24 הסבר אחר להבאתה של המנוחה לבדיקה אצל ד"ר מ.י. - מאחר שהמנוחה רצתה להגיש
25 תביעה משפטית כנגד הבת א':

26
27 "לבקשת אמא שרצתה לפעול משפטית נגד א' בכל מה שקשור לבנייה בשטח שלה,
28 לקחתי את אמא ביום 7.7.17 לבדיקה אצל הפסיכיאטר דר' מ.י. לצורך הערכת
29 מצבה באופן כללי לקראת הליך משפטי אפשרי. את הפגישה עצמה אמא יזמה,
30 בשעתו אני לא הכרתי את דר' מ.י. או כל פסיכיאטר אחר." (סעי' 20 לתצהיר מ').

31
32 יוער כי כדי לפתוח בהליך משפטי אין כל צורך בחוות דעת פסיכיאטרית, מכל מקום, ממועד
33 הביקור ב- 7.7.17 ועד לחודש מרץ 2018, שאז הלכה המנוחה לבית עולמה, חלפו כ- 8 חודשים
34 והמנוחה לא הגישה תביעה כלשהי.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 8686-01-19
ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1
2 68. יתרה מכך, מהראיות שלפניי עולה, ובפרט מהכתוב בחוות הדעת בזמן אמת, כי הסיבה
3 האמתית בשלה לקח מ' את המנוחה לדרי' מ.י., היא כדי שיבצע למנוחה בדיקה רפואית לצורך
4 עריכת הצוואה שנכתבה לטובתו.
5
6 בסעיף 2 לחוות הדעת – אחרי המילים 'סיבת ההפניה', כתב ד"ר מ.י. :
7
8 " ... מופנית להערכה ואבחון פסיכיאטרי מקיף ע"י בנה מ', לשם מתן המלצות
9 טיפוליות וכתבת חוות דעת בעניינה".
10
11 מצוין בחוות הדעת באופן מפורש וברור כי יוזם הפגישה היה מ', לשם מתן הערכה ואבחון
12 פסיכיאטרי מקיף. אין כל אמירה על כוונת המנוחה לפתוח בהליך משפטי נגד א' או על רצונו
13 של מ' או מישוהו אחר להתמנות לתומך החלטות.
14
15 בסעיף 3 לחוות הדעת צוינה באופן מפורש הסיבה לעריכתה: מאחר שהמנוחה מעוניינת
16 לשנות את צוואתה לטובת מ':
17
18 "מסבירה שמבקשת לדאוג ל- מ' שכן הוא זה שדואג לה ומטפל בה במשך כל
19 השנים. מבינה שמגיעה לבדוק את מצבה ומסבירה שהיא משנה את צוואתה אצל
20 עורך דין מרצונה כעת".
21
22 ד"ר מ.י. מסכם את התרשמותו: " אין כל מניעה מבחינה נפשית שתחתום על צוואתה".
23 דהיינו, חוות הדעת ניתנה לשם הערכת כשירותה של המנוחה לחתום על צוואה.
24
25 לסיכום, חוות הדעת של ד"ר מ.י. פרטה את הסיבה האמתית להבאת המנוחה אליו, ויש ליתן
26 משקל נמוך אם בכלל לשתי הגרסאות אותן מסר מ' בעניין זה. כמו כן, שינוי גרסאותיו של מ'
27 באשר להגעתו עם המנוחה לד"ר מ.י. והסתרתו את הסיבה האמתית לכך, פוגעים באמינותו
28 ומלמדים כי יש להטיל ספק בדבריו.
29
30 מ' הביא את המנוחה דווקא לדרי' מ.י. לעריכת חוות דעת. אותו דרי' מ.י. ששימש לאחר כחודש
31 כעד לעריכת הצוואה לטובתו של מ', כפי שיפורט בהמשך.
32

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 69. בנוסף, העובדה כי דר' מ.י. ציין בחוות הדעת במפורש, כי המנוחה הופנתה לעריכת חוות
2 הדעת על ידי בנה מ', סותרת את עדותו של מ' כי היוזמה לכך הייתה של המנוחה וכי הסיע
3 את המנוחה דווקא לדר' מ.י. בעקבות פתק שקיבל מהמנוחה.
4
5 ב. כיצד נודע ל- מ' על הצוואה? – גרסאות סותרות
6
7 70. שנית, קשה לקבל את טענתו של מ' כי עד לקריאת הצוואה לאחר פטירת המנוחה, לא ידע
8 שבכוונת המנוחה לשנות את צוואתה לטובתו.
9
10 עדותו של מ' לא הייתה אמינה. מ' ניסה להרחיק עצמו מכל קשר לצוואה באופן שעורר
11 תמיהות, הוא התחמק ממתן תשובות ברורות ואף נמצאו סתירות בגרסאותיו השונות באופן
12 הפוגע באמינותו, כפי שיפורט בהמשך.
13
14 בנוסף, ניסיונותיו של מ' לטעון כי לא ידע על כוונת המנוחה לערוך צוואה לטובתו, כי ידו לא
15 הייתה בעניין וכי רק חודשים לאחר מותה גילה דבר קיום הצוואה השלישית, אינם
16 מתיישבים עם הראיות שלפניי.
17
18 71. כוונתה של המנוחה לשנות צוואתה לטובת מ' עלתה במהלך הפגישה הראשונה אצל ד"ר מ.י.,
19 פגישה בה מ' נכח.
20
21 אמנם, מ' וד"ר מ.י. שללו כי מ' שהה בחדר עם המנוחה בעת הבדיקה, וטענו כי לאחר היכרות
22 עם המנוחה ביקש ד"ר מ.י. מ- מ' שיעזוב את החדר.
23
24 בתצהירו הבהיר מ' כי: "אני נכחתי רק בחלק הראשון של הפגישה. נכנסנו, הייתה מן שיחת
25 הכרות קצרה ואחר כך נתבקשתי להמתין בחוץ עד לסיום הבדיקה" (סע' 21).
26
27 גם ד"ר מ.י. התייחס בתצהירו לנוכחותו של מ' במהלך הבדיקה בחדר:
28 "בחלק הראשון של הפגישה שהוא סוג של הכרות מ' נכת, שאלתי את המנוחה מי זה? והיא
29 ענתה "מ', הבן שלי", לאחר מסי' דקות של שיחה חופשית מ' נתבקש להמתין עד לתום בדיקת
30 המנוחה בלובי של הקליניקה" (סע' 4).
31
32 ד"ר מ.י. נשאל בחקירתו:
33
34 ש. "היא הגיעה אליך לבד?
35 ת. בליווי בנה, הם נכנסו למשך זמן קצר לפגישת היכרות קצרה, ואח"כ היא נשארה

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 8686-01-19
ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 לבדיקה לבד.
2 ש. סעיף 4 בסוף מעל סעי' 5, מצטטת, לא כתוב באופן חלקי.
3 ת. לא צריך לכתוב באופן חלקי. היתה פגישה היכרות, אני נפגש בפעם הראשונה עם אישה
4 מבוגרת, מגיעה עם מישהו שאני לא מכיר. אני שואל אותה אם היא יודעת מי הוא. זה חלק
5 מהבדיקה." (ר' פרו' מיום 15.7.21, עמ' 76, שוי 10-18).
6
7 ואולם, מעיון בחוות הדעת שנכתבה בזמן אמת עולה תמונה שונה, לפיה מ' שהה בחדר במהלך
8 כל הבדיקה. ד"ר מ.ג. ציין בחוות הדעת: "ידעה מי הוא בנה שישב לידה במהלך הפגישה"
9 (סעי' 4). ככל ו- מ' אכן היה יוצא מהחדר בתחילת הבדיקה, יש לצפות כי הדבר היה מצוין על
10 ידי דר' מ.ג. באופן מפורש בחוות הדעת.
11
12 אף המומחה מטעם ביהמ"ש סבר כי יש טעם לפגם בנוכחותו של מ' בעת הבדיקה, אם אכן
13 נכח שם (ר' פרו' מיום 11.7.21, עמ' 33, שוי 16-19).
14
15 מכל מקום, גם אם הייתי מקבלת את טענתו של מ' כי לא נכח בעת עריכת הבדיקה עצמה
16 (בניגוד לאמור בחוות הדעת), הרי שבחוות הדעת נכתב מפורשות כי המנוחה מופנית לעריכת
17 חוות הדעת על ידי מ' בנה, לצורך חתימה על צוואה לטובתו של מ' (סעיפים 2,3 לחוות הדעת).
18 דהיינו, מתוך חוות הדעת עצמה ניתן ללמוד אודות שינוי הצוואה. בהינתן כי המנוחה הופנתה
19 ונלקחה לדרי' מ.ג. על ידי מ', הרי שלא מן הנמנע כי עיין בחוות הדעת וראה את ההתייחסות
20 לשינוי הצוואה לטובתו.
21
22 72. בנוסף, גם לשאלה מהו המקור ממנו נודע לו על הצוואה, מסר מ' גרסאות סותרות.
23
24 בתגובה להתנגדות כתב מ': "התובע קיבל לאחר פטירת המנוחה הודעה על עצם קיומה של
25 הצוואה ועל היותו זוכה על פי צוואה בדואר מאת רשם הירושה" (סעי' 9).
26
27 ואילו בתצהירו טען מ': "את הצוואה האחרונה של אמא ראיתי לראשונה כמה חודשים
28 אחרי שאמא נפטרה. אחותי ר.א. הביאה לי מעטפה סגורה. פתחתי את המעטפה בנוכחות
29 אחותי ר', בעלה, בנותיה וחתנה..." (סעי' 23).
30
31 73. עדותה של ר' מעלה ספק בעיני האם אכן המנוחה הפקידה בידיה את המעטפה עם הצוואה,
32 לאור העליות והמורדות ביחסייהן כל השנים, ולאור העובדה כי ר' הייתה בין הילדים שהודרו

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ר' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

1 מצוואותיה הראשונה והשנייה (ראו חקירתה של ר', פרו' מיום 15.7.21, עמ' 87, שו' 28-33,
2 עמ' 88, שו' 11-3).

3
4 ר' בחקירתה מאשרת יחסים מורכבים עם המנוחה ונתק של שנים ביניהן. על רקע מערכת
5 יחסים זו קיים קושי לקבל את טענתו של מ'. מכל מקום, אם אכן ר' מסרה לו את המעטפה,
6 מדוע לא טען זאת בתגובה להתנגדות?
7

8 ג. כתיבת הצוואה

9
10 74. שלישית, נטען כי מסמך הצוואה נערך על ידי עו"ד, שאיננו חתום כעד. אין כל ראיה ולא ידוע
11 מי ערך וסגן את הצוואה ומי נתן אותה למנוחה. אין חולק כי לא המנוחה היא שסגנה, ערכה
12 והדפיסה את הצוואה. נסיבות לקיחתה של המנוחה לעורך דין עלום שם לצורך עריכת
13 הצוואה נותרו עמומות, ורב הנסתר על הגלוי.
14

15 לטענת מ', המנוחה לא הגיעה לבד לעורך הדין שערך את הצוואה. הנכד של המנוחה, א.א.
16 (בנה של האחות ר.א.), אותה אחות ש- מ' טען בתצהירו כי הביאה לו לאחר פטירת המנוחה
17 (את הצוואה), הוא שלקח את המנוחה לעורך דין לא ידוע בת"א.
18

19 ואולם, באופן תמוה א.א. אינו זוכר את שם עורך הדין ואת הכתובת המדויקת אליה לקח את
20 המנוחה. כמו כן אינו זוכר את התאריך בו התרחש לטענתו האירוע. כל זאת שעה שמדובר
21 באירוע יוצא דופן, של לקיחת סבתו לעורך דין לצורך עריכת צוואה, אירוע שהתרחש כ-4
22 שנים בלבד טרם מתן העדות.
23

24 " ...לאן לקחת אותה?

25 ת. לת"א.

26 ש. לאן?

27 ת. לא זוכר. היא אמרה לי לפני שיצאנו שהיא רוצה ללכת לעורך דין.

28 ש. ולאן הגעתם? הגעת איתה לאיזה מקום.

29 ת. לא זוכר, זה היה לפני הרבה זמן.

30 ש. ואז הגעתם לאיזה עו"ד.

31 ת. לא מכיר אותו.

32 ש. זוכר את השם?

33 ת. לא". (ראו חקירתו של א.א., פרו' מיום 15.7.21, עמ' 91, שו' 2-12).

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

1
2 תמיהות עלו אף מהאופן בו תיאר הנכד א.א. את בקשתה של המנוחה כי ייקח אותה לעורך
3 הדין. לא ברור מיהו אותו עורך דין ומי תיאם את הפגישה עמו:

4
5 י"ש. תגיד, למה מכל הילדים והנכדים דווקא ממך היא בקשה להסיע אותה לעו"ד?
6 ת. הגעתי אליה הביתה במקרה באותו היום. יש לי קיוסק לידה, החנתי ליד השער שלה,
7 כשהגעתי היא ישבה בכסא נוח בחוץ, נכנסתי, שאלתי לשלומה והיא אמרה לי, דיברנו מה
8 העניינים, כרגיל – סבתא ונכד, והיא בקשה שאכניס לה את מתקני הכביסה הביתה,
9 והמשכנו לדבר והיא הכינה לי לשתות, ואז שאלה מה אני עושה, אמרתי שכרגע כלום, והיא
10 אמרה ב... שאקח אותה לאיזה שהוא מקום וחיפשה את הפתק, הלכה להביא את הפתק
11 מהמטבח, וכשחזרה אמרה שזה הכתובת של עו"ד. הלכה למעלה, התלבשה, ירדה ונסענו.
12 ש. כלומר הפגישה הייתה ספונטנית, לא תיאמתם את זה.

13 ת. במקרה נכנסתי.

14 ש. אם אגיד לך שעו"ד מתאמים תמיד..

15 ת. אולי קבעה עם מישהו אחר לפניי ולא הגיע. לא יודע.

16 ש. לא אמרה לך שמישהו לא בא ואיזה מזל שאתה באת?

17 ת. לא, חיכינו שם עד שקיבלו אותה.

18 ת. אז היא לא תיאמה פגישה.

19 ת. לא יודע מה היא אמרה ועשתה, אני יודע שלקחתי אותה".

20 (ר' פרו' מיום 15.7.21, עמ' 92, שו' 16-32).

21
22 75. בהמשך חקירתו, אישר א.א. כי בדרך חזרה סיפרה לו המנוחה על רצונה לערוך צוואה חדשה

23 לטובת מ'. לטענת א.א., הוא הבין מהמנוחה כי היא מעוניינת לערוך צוואה לטובת מ' ע"מ

24 ל"סדר" את א', כלומר לבוא אתה חשבון:

25
26 ש. בדרך מה שאלת את סבתא?

27 ת. בדרך? היא לא דברה איתי על כלום, רק שהיא רוצה לעשות צוואה ושהיא תסדר אותה.

28 לשאלת בית המשפט מה זאת אומרת "תסדר אותה", היא התכוונה ל- א'.

29 ש. מה זאת אומרת תסדר אותה? זה בחמישה חודשים שרבו?

30 ת. היא הייתה כועסת עליה. מאד כועסת.

31 ש. בסעיף 3 לתצהיר שלך אתה מעיד שהמנוחה רצתה לתת ל- מ' את הבית ואת כל האדמה.

32 ת. זה מה שהיא אמרה. בחזרה. (שם, עמ' 93, שו' 26-32).

33

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1
2 76. לפי עדותו של הנכד א.א., לפחות פעם אחת נפגשה המנוחה עם אותו עורך דין בעניין הצוואה.
3 לא ברור אם התקיימו פגישות נוספות. כמו כן, מעדותו עולה כי המנוחה לא יצאה מהפגישה
4 עם צוואה ביד:
5
6 " ש. "יצאתם שם עם צוואה ביד?
7 ת. היא לא יצאה עם כלום משם. לא ראיתי בידיים שלה שום דבר.
8 ש. אז מי הלך אתה לשם עוד פעם?
9 ת. לא יודע. זו הפעם היחידה שלקחתי אותה לשם"
10 (שם, עמ' 92, שו' 32-33, עמ' 93, שו' 1).
11
12 מלבד עדותו של א.א., לפיה לקח את המנוחה לעורך הדין, לא ידועה כל פגישה נוספת בין
13 המנוחה לבין עורך הדין, אם אכן התקיימה. כמו כן לא ידוע מי נטל את הצוואה מעורך הדין,
14 האם הייתה זו המנוחה או אולי מישהו אחר, שהרי ברור שהיה צורך בלקיחת הצוואה מעורך
15 הדין והבאתה למנוחה לשם החתימה עליה בפני שני עדים אחרים.
16
17 77. בנוסף לעובדה שזהות עורך הדין לא ידועה ונסיבות עריכת הצוואה לוטות בערפל, תמיהה
18 נוספת שעולה היא כי בהינתן שאכן עורך דין היה מעורב בעריכת הצוואה, לא ברור מדוע אותו
19 עורך דין לא שימש כעד (הוא ו/או מישהו ממשרדו), ומדוע הצוואה לא נחתמה בפניו.
20
21 78. האפשרות עליה הצביע מ' בחקירתו, לפיה יתכן והמנוחה נעזרה באנשים מהמועדונית לצורך
22 עריכת הצוואה, נידחת. זאת משום שעיון במכתב מאת הגב' י.ר., מנהלת המחלקה לשירותים
23 חברתיים ..., מיום 30.12.20 מלמד כי: " המנוחה שהתה במועדון מפברואר 2015 ועד מרץ
24 2017", כחמישה חודשים לפני מועד עריכת הצוואה ושנה לפני מועד פטירתה. פרט זה
25 במכתבה של הגב' י.ר. מלמד כי המנוחה לא ביקרה במועדון בשנה האחרונה לחייה, (בניגוד
26 לטענות מ' לפיהן המנוחה ביקרה במועדונית עד לאירוע הנפילה).
27
28 79. אף מתוכן הצוואה עולות תמיהות. מצופה היה לפרט בצוואה מדוע שינתה המנוחה את רצונה
29 שהביעה בשתי הצוואות הקודמות, שעה שבצוואתה השלישית ציוותה את כל רכושה ל-מ'.
30 גם אם אין חובה לעשות כך, דווקא משום שהצוואה לא נחתמה בפני עורך הצוואה, היה רצוי
31 כי עורך הצוואה היה מוודא עם המנוחה מדוע שינתה דעתה ומעלה זאת על הכתב.
32
33 זאת ועוד, מדובר בצוואה המדירה מפורשות את ארבעת המתנגדים, כאשר עם שלושה מהם
34 לא הייתה בסכסוך, וזאת מבלי שהצוואה מפרשת סיבה כלשהי להדרה זו.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33

ד. עדי הצוואה

80. רביעית, הקשר שבין המנוחה לעדי הצוואה – דר' מ.י. ו-י.ב. - נותר עלום ומעלה תחיות רבות, שעה שהוכח בפניי כי דווקא קיים קשר בין מ' לבין עדי הצוואה. מ' הוא זה אשר הביא את המנוחה לדר' מ.י. לצורך עריכת חוות הדעת הרפואית כחודש לפני עריכת הצוואה, ו-י.ב. הינו מכר ומעביד לשעבר של מ'.

81. העד הראשון לצוואה, דר' מ.י., הוא אותו דר' מ.י. אשר ערך כחודש לפני כן את חוות הדעת הרפואית למנוחה לצורך עריכת הצוואה. עולה השאלה: האם פגישה עם ד"ר מ.י. בת כשעה ביום 7.7.17 לצורך עריכת חוות הדעת הרפואית, פגישה אליה הסיע מ' את המנוחה, הידקה את הקשרים בין המנוחה לבין ד"ר מ.י. כך, שמכל מכריה, שכניה, חבריה במועדונית, ביקשה דווקא מד"ר מ.י. לשמש כאחד העדים?

הקשר בין המנוחה לדר' מ.י. נוצר על ידי מ', אשר הביאה אליו לצורך עריכת חוות הדעת הרפואית כחודש לפני כן. איני מקבלת את גרסתו של מ' כי היוזמה לפגישה הראשונית אצל דר' מ.י. הייתה של המנוחה, וכי הגיעו לכתחילה לדר' מ.י. בעקבות פתק שהמנוחה נתנה ל- מ' עם שמו של דר' מ.י., שעה שדר' מ.י. כתב בזמן אמת בחוות הדעת כי "הופנתה להערכה ואבחון פסיכיאטרי מקיף על ידי בנה מ'".

82. העד השני לצוואה, מר י.ב. (להלן: "מר י.ב.") אשר מתגורר ..., קשור ל- מ', שכן הם חברים ואף בתקופה מסוימת היה מר י.ב. אחראי על מ' במקום עבודתם המשותף. אף מ' טען בתצהירו כי הוא מכיר את מר י.ב. "הרבה שנים", וכי עבדו יחדיו בפרויקטים שונים (סעיף 25 לתצהירו של מ').

בתצהירו תיאר מר י.ב. את המפגש עם המנוחה ונסיבות חתימתו כעד: לטענתו, מר י.ב. מכיר את מ' משנת 2010 ואף היה הממונה הישיר על מ' במספר פרויקטים. ביום 7.8.17 הוא הגיע לבית המנוחה, ושם היא ביקשה ממנו ללוות אותה לכתובת מסוימת אשר הייתה רשומה על גבי פתקית. המנוחה ביקשה ממנו לא לספר על כך ל- מ'. בדרך לד"ר מ.י. סיפרה לו המנוחה על הסכסוך בינה ובין א' והחשש שלה שמא אחיו של מ' יזרקו אותו מהבית, ועל כן עליה לסדר את העניינים מחדש (סעי' 13-15 לתצהירו).

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 בהגיעם לקליניקה של דר' מ.י., המנוחה הוציאה את הצוואה המודפסת וביקשה שהם יחתמו
2 עליה. ד"ר מ.י. שאל מספר שאלות ולגרסת מר י.ב. הרושם היה כי המנוחה מכירה את
3 הצוואה, יודעת את תוכנה ואת משמעותה. (סעי' 16-19 לתצהיר).
4
5 בניגוד לנטען בתצהירו של מר י.ב., בחקירתו טען שאינו זוכר האם המנוחה הביאה עמה את
6 הצוואה או שהצוואה כבר חיכתה במשרדו של דר' מ.י.:
7
8 ש. "ד"ר מ.י. עם הפתק מחכה לכם שם. איפה הצוואה הייתה בדיוק?
9 ת. או בתיק המסמכים שלה, או אצלו, לא ראיתי מאיפה היא נשלפה באותו רגע. זה קרה
10 לפני הרבה זמן. אני לא זוכר לפרטי פרטים...אולי מישהו הכין לה את הצוואה (ר' פרו' מיום
11 13.7. 21, עמ' 52, שו' 9-1).
12 ...
13
14 ש. אתה זוכר מי הדפיס את הצוואה?
15 ת. לא. אני זוכר שהגעתי והצוואה הייתה מוכנה.
16 ש. איפה היא הייתה? אצל הפקידה?
17 ת. לא יודע. או שהיא הוציאה את זה מהניילון או שזה היה שם, לא יודע ואת זה לא ראיתי.
18 ש. מי הביא את הצוואה למנוחה?
19 ת. לא יודע". (שם, עמ' 53, שו' 32-26).
20
21 83. כך לעניין תרגום הצוואה ל.... אין חולק כי ד"ר מ.י. לא יודע לדבר בשפה בחקירתו אישר
22 מר י.ב. כי המנוחה נזקקה לתרגום לשפה ... מספר מילים:
23
24 "ש. אתה יכול לאשר לי שהמנוחה דיברה אתך ...
25 ת. מילים מסוימות.
26 ש. חלק מהשיחה התנהל ב ...?
27 ת. לא. מילים מסוימות.
28 ש. וד"ר מ.י. איך הוא ב ...? היא דברה אתו ב ...?
29 ת. אמרתי, לא כל השיחה, מילים מסוימות.
30 ש. אז חלק מהשיחה הייתה צריכה פרשנות, מזל שאתה יודע ...
31 ת. אמרתי מילים מסוימות, לא חלק מהשיחה".
32 (שם, עמ' 54, שו' 11-3).
33

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 ד"ר מ.י. בחקירתו אישר את דבר התרגום ל ... :
- 2 " ... שאלתי אותה והקראתי לה את הצוואה בעברית כי אני לא יודע ... , וחופף משתי מילים
- 3 שהיא הבינה אבל רציתי לדייק, שהעד הסביר לה. כל היתר היא הבינה בדיוק מה הקראתי,
- 4 מה שאלתי. היא נתנה אפשרות ברורה שהיא מבינה את הנכתב ואת הנקרא. " (ר' פרו' מיום
- 5 15.7.21, עמ' 79, שו' 28-31).
- 6
- 7 למותר לציין כי עובדה זו לא נטענה בתצהיר שני העדים. לא ברור האם מדובר במספר מועט
- 8 של מילים או יותר מכך, והחשוב יותר, עד כמה הבינה המנוחה את תוכנה של הצוואה ואת
- 9 משמעויותיה שהוקראה בשפה העברית. עובדה זו מערערת את אישור העדים כי המנוחה
- 10 הבינה את תוכנה של הצוואה.
- 11
- 12 84. בנוסף, מר י.ב. לא זכר מי נכח בשעת החתימה על הצוואה. ממילא ייתכן כי המנוחה והעדים
- 13 לא היו יחידים בחדר, ומר י.ב. לא שלל זאת. (ר' פרו' מיום 15.7.21 עמ' 51, שו' 32-33).
- 14
- 15 85. בגרסתו של מר י.ב. התגלו סתירות נוספות. בתצהיר מר י.ב. עולה הרושם לפיו המנוחה פנתה
- 16 אליו מתישהו וביקשה כי יסיעה לקליניקה של ד"ר מ.י. ואכן ביום 7.8.17 הגיע אל בית
- 17 המנוחה. המנוחה הושיטה לו פתק עליו הייתה רשומה כתובתו של ד"ר מ.י. ב ... ומר י.ב.
- 18 הסיע אותה לבקשתה.
- 19
- 20 86. בחקירתו של מר י.ב. טען כי המנוחה לא יצרה עמו קשר קודם לצורך הסעתה לקליניקה של
- 21 ד"ר מ.י., אלא במקרה מר י.ב. הזדמן לביתה בשעות הערב המוקדמות לצורך החלפת כלי
- 22 עבודה ועשיית סידורי עבודה עם מ'. לאחר שתיית קפה, מ' יצא למחסן ובעת ההיא כש- מ'
- 23 אינו בבית, ניגשה אליו המנוחה וביקשה כי יסיעה ... ומסרה בידי פתק עליו נרשמה הכתובת:
- 24
- 25 ש. "המנוחה באה אליך בשעות הערב כשאתה רק בא להחליף כלים כחבר לעבודה, והיא
- 26 שולפת פתק ואתה אומר שלא ראית אותה כותבת, ובמעמד הזה היא שולפת את הפתק
- 27 ואומרת לך תיקח אותי לכתובת?
- 28 ת. כן. ולקחתי אותה.
- 29 ש. אמרת ל- מ'.
- 30 ת. לא אמרתי ל- מ'.
- 31 ש. אז חטפת את אמא שלו בשעות הערב המאוחרות.
- 32 ת. לא חטפתי. לקחתי אותה לבקשתה...
- 33 ש. ו- מ' לא התקשר לשאול אותך איפה אמא שלי?

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 ת. הוא לא התקשר לשאול, לקחתי והחזרתי אותה.
2 ש. בכל השעות הוא לא שואל אותך?
3 ת. לא...
4 ש. כמה זמן לקח השהות הזו?
5 ת. אני מעריך שעה וחצי שעתיים....
6 ש. לא היה לך מוזר כשהגעת במקרה...
7 ת. אני מכבד את רצונה. לא נראה לי מוזר...
8 ש. ד"ר מ.י. עם הפתק מחכה לכם שם. איפה הצוואה היתה בדיוק?
9 ת. או בתיק המסמכים שלה, או אצלו, לא ראיתי מאיפה היא נשלפה באותו רגע. זה קרה
10 לפני הרבה זמן. אני לא זוכר לפרטי פרטים".
11 (ר' פרו' מיום 13.7.21, עמ' 50-52).
12
13 מעדותו של מר י.ב., שהינו מכרו של מ' והיה מעסיקו, עולה כי הוא הגיע בשעות הערב לבית
14 לשם החלפת כלי עבודה עם מ'. מ' יצא למחסן ובדיוק באותו הזמן, מנצלת המנוחה את
15 ההזדמנות כש- מ' לא בבית ומבקשת ממר י.ב. לקחת אותה לכתובת שהיא מגישה לו בפתק.
16 השניים יוצאים ... , לקליניקה של ד"ר מ.י., שוהים שם כשעתיים כאשר בפרק זמן זה מ'
17 שחזר לבית, לא מצא שם לא את מר י.ב. ולא את המנוחה, אולם לא חיפש אחריהם.
18
19 87. בנוסף, בתצהיר תיאר מר י.ב. כי היכרותו עם המנוחה היא קרובה ואישית עד כדי שהמנוחה
20 פנתה אליו מספר פעמים לטפל בענייניה למול הביטוח הלאומי. ואולם בחקירתו התברר כי
21 לא כך:
22
23 ש. "אמרת שהמנוחה בקשה ממך בעבר עזרה בכל מיני דברים. באיזה דברים
24 ת. באינטרנט, ביטוח לאומי, לא זוכר במדויק מה היה שם.
25 ש. פעם לקחת את המנוחה לביטוח לאומי?
26 ת. לא.
27 ש. אתה יודע לאיזה ביטוח לאומי היא משויכת?
28 ת. לא.
29 ש. מההיכרות השטחית ביניכם כפי שאתה מתאר, ענייני עבודה, למה המנוחה דווקא בחרה
30 בד מכל האנשים לקחת אותה למשהו כ"כ קריטי?
31 ת. לא יודע. סמכה עלי. יש היכרות של המשפחות היא שוחחה עם סבתא שלי בטלפון שאני
32 נתתי לה לשוחח אתה...5-6 שנים לפני הפטירה שלה". (ר' פרו' עמ' 49, שו' 23-7).
33

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

1 מר י.ב. אינו יודע להסביר מדוע נבחר ללוות את המנוחה לעריכת הצוואה. אין בין השניים
2 כל קשר, המפגשים בבית המנוחה אם היו אז היו בין מ' למר י.ב.. מר י.ב. אישר בחקירתו כי
3 היחסים בינו לבין מ' הינם יחסי עבודה בלבד:

4
5 "אני לא חבר ממש טוב שלו. יש לנו היכרות מהעבודה בלבד.

6 ש. ההיכרות ביניכם היא...

7 ת. רק יחסי עבודה. כמו שצינתי קודם". (ר' פרו' עמ' 48, שו' 26, עמ' 49, שו' 3-2).

8
9 קשה לקבל כי יד המקרה היא שהביאה את מר י.ב. באותו הערב לבית המנוחה. התרשמתי
10 כי העדות אינה אמינה, מר י.ב. סתר עצמו בעדותו והתחמק ממתן תשובות מלאות. עלה
11 הרושם כי מדובר בעדות מטעמו של מ' ובניסיון לחזק טענותיו.

12
13 כמו כן, האירוע לפיו מר י.ב. הגיע במקרה לבית המנוחה והיא ניצלה את שהותו בבית כדי
14 לקחתה לד"ר מ.י. דומה וזהה לנסיעתה של המנוחה לעורך הצוואה בת"א עם הנכד א.א.,
15 שגם אז הגיע הנכד א.א. במקרה והמנוחה ביקשה ממנו להסיעה לת"א לעורך הדין, שא.א. לא
16 זכר את שמו ואת כתובתו.

17
18 88. לסיכום, על אף שלטענת מ' הוא אינו צד לעריכת הצוואה ולא ידע על קיומה עד מספר חודשים
19 לאחר פטירת המנוחה, שני העדים לצוואה קשורים ל- מ'. מ' הוא זה שיזם את בדיקתה של
20 המנוחה בפני ד"ר מ.י. וסיפורו של העד י.ב. על הסעתו את המנוחה לד"ר מ.י. במקרה, ללא
21 ידיעת מ' אינו אמיין. כמו כן, לא מצאתי את עדותו של מ' אמינה לפיה לא ידע שמר י.ב. שימש
22 כעד והופתע לגלות זאת רק בשעה שקרא את הצוואה, ורק אז פנה למר י.ב. (ראו סעיף 25
23 לתצהירו של מ').

24
25 ניסיונותיו של מ' להרחיק עצמו מהצוואה, והצהרתו כי לא ידע על כוונת המנוחה לערוך
26 צוואה לטובתו, מוטלים בספק לנוכח לקיחת המנוחה לבדיקה אצל ד"ר מ.י. לשם הערכה
27 קוגניטיבית לצורך עריכת צוואה. בנוסף, אין לדעת מי נטל את חוות הדעת של ד"ר מ.י., ששם
28 נכתב במפורש כי המנוחה מעוניינת לערוך צוואה חדשה לטובתו של מ'. גם עדות מר א.א.
29 לפיה המנוחה ספרה לו בדרכם חזרה כי בכוונתה לצוות את נכסיה ל-מ' מעמידה בספק אם
30 אכן שמר על כך בסוד עד לפטירתה של המנוחה.

31
32 אירוע החתימה על הצוואה מלמד כי ע"פ מר י.ב. לא ידוע מי הביא את הצוואה. האם המנוחה
33 הביאה את הצוואה או שהצוואה כבר הייתה בידי ד"ר מ.י.. כמו כן לא ברור אם העדים

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 לצוואה והמנוחה היו יחידים בחדר או ששהה שם מישהו נוסף. ידוע כי המנוחה לא הבינה
2 את כל תוכנה של הצוואה ונדרשה לתרגום בשפה ... עד כמה הבינה את תוכנה של הצוואה
3 ומשמעויותיה לא ידוע, והאם בכלל היה זה רצונה של המנוחה.
4
5 89. בנוסף, כפי שפורט לעיל, עולה שאלה בעניין הפקדת הצוואה וחתימת המנוחה את שמה על
6 טופס הפקדת הצוואה. קיים שוני בין חתימתה על טופס הפקדת הצוואה שבו נעשה ווידוא כי
7 המנוחה היא שחתמה על הפקדת הצוואה, ושם חתמה בהטבעת אצבע בלבד ואילו ע"ג
8 המעטפה חתומה המנוחה בחתימה כפולה. הן בהטבעת אצבע והן בכתיבת שמה, ואולם
9 במקרה זה לא נעשה כל ווידוי אם אכן המנוחה זו שחתמה על המעטפה.
10
11 גם אם הליך ההפקדה היה תקין, כטענת מ', עדין נותרה השאלה מי הסיע את המנוחה לרשם
12 לענייני ירושה בת"א. אין חולק כי המנוחה לא הגיעה בכוחות עצמה ולבדה לת"א. מ' עצמו
13 טען בתגובה להתנגדות: " **כי הסיע אותה ברכב בעת הצורך לבדיקות או למקומות שהייתה**
14 **זקוקה להגיע אליהם**" (סעי' 56). האינטרס בהסעת המנוחה לרשם לענייני ירושה היה של מ'.
15 השאלה עולה ביתר שאת שעה שבאותה העת המנוחה לא הייתה בקשר עם א', איש לא
16 התגורר עימה בבית מלבד מ', ופסקה מלהשתתף בפעילויות במועדונית.
17
18 90. תמיהה נוספת שעולה, הינה סוגיית הפתקיות. גם מ' וגם עדיו, מר י.ב. ומר א.א., טענו כי
19 קיבלו מידי המנוחה פתקיות, עליהן היו רשומות כתובותיהם של עורך הדין העלום ושל ד"ר
20 מ... המדובר באירועים שהתרחשו בשנת 2017, שאין חולק כי מצב ראייתה של המנוחה היה
21 בכי רע. מסמך מיום 27.9.11 שנשלח למנוחה ע"י ד"ר א.מ., מטעם השירות לעיוור, מלמד כי
22 כבר בשנת 2011 פנתה המנוחה לשם קבלת תעודת עיוור (נספח א' להתנגדות).
23
24 בסיכומיו טען מ' כי "לא היו למנוחה מיומנויות קריאה וכתיבה מעבר ללימודי הבסיס בהן
25 השתתפה. יובהר כי ההתנהלות בפתקים הייתה נהוגה אצל המנוחה ואלו נכתבו עבורה כל
26 אימת שבקשה על ידי אנשים שונים" (סעי' 35).
27
28 לא השתכנעתי כי המנוחה היא שרשמה את אותן הפתקיות, ידעה לקרוא אותן ולסווג כל
29 פתקית לגורם הרלוונטי. כמו כן, לא ברור מי כתב את אותן פתקיות, שעה ש-מ' היה היחיד
30 שהתגורר עמה באותה העת, וכאמור המנוחה פסקה מלבקר באותה העת במועדונית.
31
32

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 91. בענייננו, מכלול הפעולות הנ"ל, בהיקבצם יחדיו, יש בהם כדי לחזק את הרושם
2 למעורבותו של מ' ועודף מוטיבציה מצדו לקדם את הצוואה. יש בנסיבות אלה כדי לחזק
3 את המסקנה כי מ' לקח חלק בעריכתה.
4
5 לסיכום, גם אם ייתכן וכל פרט מן הפרטים האמורים, כשלעצמו, לא היה בו כדי לאשש
6 מעורבות של מ' בעריכת הצוואה, הרי בשעה שמצרפים את כל חלקי התמונה – מצטיירת
7 תמונה של מעורבות מ' בעריכת הצוואה, באופן שיש בו כדי להביא לפסילתה:
8
9 החל מכך ש-מ' לקח את המנוחה לד"ר מ.י. לצורך עריכת חוות דעת רפואית למטרת
10 הכנת הצוואה לטובתו, ונוכחותו במהלך הפגישה (לכל הפחות בתחילתה), וכן
11 גרסאותיו השונות לעניין הסיבה לעריכת חוות הדעת, שכולן נסתרו.
12
13 דרך יצירת הקשר עם עו"ד עלום שם והגעת המנוחה אליו במועד לא ידוע (מלבד
14 החודש), מבלי שהעד מטעמו של מ', שטען כי לקח אותה לשם, מספק פרט כלשהו
15 לעניין זהות אותו עורך דין. בהינתן שאכן עורך דין היה מעורב בעריכת הצוואה, לא
16 ברור מדוע אותו עורך דין לא שימש כעד (הוא ו/או מישהו ממשרדו), ומדוע הצוואה
17 לא נחתמה בפניו. כמו כן, לא ברור האם המנוחה נטלה את הצוואה בסיוע הפגישה.
18
19 הגעת המנוחה לד"ר מ.י. דווקא, לצורך חתימה על הצוואה, אותו רופא אליו לקח מ'
20 את המנוחה כחודש לפני כן לצורך עריכת חוות דעת לבחינת כשירותה לעריכת
21 הצוואה לטובתו, כאשר אין לדעת מי הביא את הצוואה לד"ר מ.י. ולא ברור מי תיאם
22 את הפגישה עם ד"ר מ.י..
23
24 חתימת המנוחה על הצוואה בחתימה כפולה, הן בהטבעת אצבע והן בכתיבת שמה,
25 בשונה ממסמכים אחרים שערכה לאחר שנת 2008, ששם חתמה רק בהטבעת אצבע.
26
27 החתימה בפני שני עדים שקשורים ל-מ': ד"ר מ.י., אליו הביא מיכאל את המנוחה
28 קודם לכן לבדיקה רפואית, ו-י.ב., מכרו ומעסיקו לשעבר של מ', ושיד המקרה
29 הביאה אותו לבית המנוחה שביקשה ממנו לקחתה לד"ר מ.י. ושם היה עד לחתימה
30 על הצוואה.
31

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

1 תעלומת הסעתה של המנוחה לרשם לענייני ירושה בת"א והחתימה על מסמכי
2 הפקדת הצוואה,

3
4 וכן ניסיונותיו של מ' להרחיק את עצמו מעניין הצוואה, וטענתו כי ידע על הצוואה
5 רק לאחר פטירתה של המנוחה. נוסף לכך את התרשמות בית המשפט מחוסר
6 אמינותו, והשינוי בגרסאותיו שיש בהן כדי לחזק את חוסר אמינותו.

7
8 כב' השופט שוחט הבהיר: "וכי כיצד תובא אותה ראייה נוספת כאשר התשתית העובדתית
9 ידועה אך ורק למשיבה ולעוה"ד בעוד שהמערער נמצא ב"חסר ראייתי". (עמש (ת"א) -45610
10 09-12 צ' ג' א' נ' ג' א' (19.05.2014). אף בעניינינו, המתנגדים נמצאים בחסר ראייתי, על כן
11 קיים קושי בהבאת ראייה להוכחת החשדות שהעלו כנגד מעורבותו של מ' בעריכת הצוואה.

12
13 לפיכך, מצאתי לקבוע כי מעורבותו של מ', אשר נהנה מהצוואה, מגעת עד כדי לקיחת חלק
14 בעריכתה ולהביא לפסילתה של הצוואה.

השפעה בלתי הוגנת על המנוחה

15
16
17 92. משקבעתי כי הצוואה נפסלה בשל מעורבותו של מ' בעריכתה לפי סעיף 35 לחוק הירושה, הרי
18 שאין צורך לדון בטענת המתנגדים להשפעה בלתי הוגנת. ואולם, למעלה מן הצורך אבחן אף
19 טענה זו.

20
21 לטענת המתנגדים, נסיבות עריכת הצוואה השלישית מביאות למסקנה כי מדובר בהשפעה
22 בלתי הוגנת שהפעיל מ' על המנוחה. כך לטענתם, התלות של המנוחה ב-מ' הגיעה לכדי השפעה
23 בלתי הוגנת. בתקופה הרלוונטית לעריכת הצוואה השלישית היא לא הייתה עצמאית לא בפן
24 הפיזי, לא מהבחינה המנטאלית ולא מהבחינה השכלית וכי רצונה החופשי נשלל. חששה של
25 המנוחה מהתובע נוצל על ידו לנכס לעצמו את כל רכושה. העובדה כי כל רכושה ונכסיה צוו
26 לתובע בלבד מלמדת על חשש גדול מפניו ועל השפעתו הבלתי הוגנת עליה.

27
28 93. סעיף 30(א) לחוק הירושה, קובע כדלקמן:

29
30 "הוראת-צוואה שנעשתה מחמת אונס, איום, השפעה בלתי-הוגנת, תחבולה או
31 תרמית – בטלה".

32

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

1 כפי שנקבע בפסיקה, "באשר לעילה של השפעה בלתי הוגנת, עולה השאלה, כיצד ועל יסוד מה
2 עשוי בית המשפט לקבוע, שהמצווה היה תלוי בנהנה, וכי תלותו הייתה בעוצמה מספיקה
3 להקמת חזקה בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת? השאלה אם הופעלה על המצווה השפעה
4 היא שאלה של עובדה. השאלה אם השפעה זו הייתה לגיטימית או בלתי הוגנת היא שאלה
5 ערכית נורמטיבית, ועל בית המשפט לקבוע על-פי מושגים של מוסר אישי ושל מוסר חברתי,
6 כשהוא מכוון דעתו לרצונו האמתי של המצווה. (ע"א 4902/91 גודמן נ' ישיבת שם בית מדרש
7 גבוה להוראה ודיינות על שם הרב שלמה מוסאיוף זצ"ל בירושלים, פ"ד מט(2) 441, בעמ'
8 448).

9
10 הכלל המשפטי בהקשר זה קובע כי "אין פסול בניסיון להשפיע על אדם שיכתוב צוואה
11 לטובתו או לטובת אחר, מה שפסול הוא השפעה בלתי הוגנת". עוד נקבע, כי נטל ההוכחה
12 לעניין השפעה בלתי הוגנת מוטל על הטוען להשפעה כזו. (ראה: ספרו של פרופ' שילה "פרוש
13 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965", כרך 1 עמ' 269-270).

14
15 בדנ"א 1516/95 רינה מרום נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נב(2) 813 (1998) פירט כב' השופט
16 א' מצא את "אבני הבוחן" לקיומה של תלות מוחלטת של המצווה בזוכה המקימה חזקה
17 עובדתית בדבר השפעה בלתי הוגנת, כדלקמן: א. תלות ועצמאות; ב. תלות וסיוע; ג. קשרי
18 המצווה עם אחרים; ד. מבחן נסיבות עריכת הצוואה.

19
20 94. אבחן את המבחנים האמורים ובהתייחס למקרה הנדון:

21
22 א. תלות ועצמאות - מעדויות העדים מטעם מ' המנוחה הייתה עצמאית, פעילה, עשתה
23 ספורט, הלכה מידי שבת לבית הכנסת ושלוש פעמים בשבוע למועדון הקשישים והייתה
24 דעתנית. מנגד, עדויות עדי המתנגדים מציינים תמונה שונה על מצבה הקוגניטיבי של
25 המנוחה. ואולם יש ליתן לעדויות אלו משקל נמוך באשר הם מגמתיים ואין לאף אחד
26 מהעדים הכשרה רפואית כל שהיא. אף לא עדות אחת טענה כי המנוחה הייתה מרותקת
27 למיטה ונזקקה להשגחה צמודה. המתנגד 1 בחקירתו טען כי במועד עריכת הצוואה
28 השלישית המנוחה הייתה דמנטית ולא ידעה מה מצבה. כמי שהינו... יודע להבחין נפש
29 של אדם מבוגר. ואולם כשנדרש לבסס טענותיו באמצעות מסמכים רפואיים טען כי אין
30 בידיו כאלו (ר' פרו' מיום 15.7.21, עמ' 108, שו' 31-28, עמ' 109, שו' 32-31). מעבר
31 לעדויות, ניתן לקבוע בסבירות גבוהה כי עד לאירוע הנפילה המנוחה הייתה עצמאית, לא
32 תלותית ואף לא אחד מילדיה ו/או נכדיה נדרש להתגורר איתה באופן ע"מ לסייע בידה.

33

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 8686-01-19

ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

- 1 ב. תלות וסיוע - המנוחה לא נזקקה לטיפול צמוד, לא הסתייעה במטפלת, לא פנתה לקופת
2 החולים לעיתים תכופות ולא הוכחה תלות פיזית במי מילדיה, לרבות ב-מ'.
3
- 4 א. קשרי המצווה עם אחרים – כפי שעלה במסגרת העדויות, ביתה של המנוחה היה במשך
5 שנים פתוח לילדיה והם אף התגוררו בבית שנים. ביקוריה במועדון הקשישים שבישוב
6 עד לשנת 2017 יצרו חוג מכרים וחברים עמם הייתה בקשר, ולא הוכח כי נמנע קשר בין
7 המנוחה לאחרים.
8
- 9 ב. מבחן נסיבות עריכת הצוואה - בפסיקה נקבע כי "אפשר שמעורבות הנהנה לא תגיע עד
10 כדי לקיחת חלק בעריכת הצוואה, אך תהווה ראייה לכאורה להשפעה בלתי הוגנת על
11 המצווה, או, למצער, שיקול רלוונטי להקמת חזקה בדבר קיומה של השפעה כזאת
12 עליו...." (דנ"א 1516/95 בעמ' 829).
13
- 14 בעניינינו, הוכח כי מ' לקח חלק בעריכת הצוואה לפי סעיף 35 לחוק הירושה, ובשים לב
15 לתמיהות ולסתירות שפורטו לעיל, הרי שמבחן נסיבות עריכת הצוואה מקבל משנה תוקף
16 לקיומה של השפעה בלתי הוגנת על המנוחה.
17
- 18 יפים דברי השופט הנדל לעניינינו:
19
- 20 "אך עדיין, חוטים שונים של עילות שונות – הגם שלא היה בכוחם לבסס עילה עצמאית –
21 יכולים להישזר יחד לרבדים המחזקים ומבססים את מסקנת בית המשפט המחוזי. ההשפעה
22 הבלתי הוגנת העולה עד כדי שלילת הבחירה החופשית של המצווה הינה מבחן דינאמי ורחב
23 כקשת החיים. בית המשפט המחוזי נעזר בחוטים השונים כדי להגיע לראייה כוללת המשקפת
24 את מלוא התמונה. מכאן וביישום הדברים, נראה לי נכון להעדיף את פסק דינו של בית
25 המשפט המחוזי על פני זה של בית המשפט לענייני משפחה". (בעמ' 4459/14 פלונית נ' פלוני
26 (06.05.2015)).
27
- 28 כך בעניינינו. מארג הראיות הנסיבתיות שהובא לפני והמפורט לעיל מקים חזקה שבעובדה,
29 כי הצוואה נעשתה מחמת השפעה בלתי הוגנת של מ' על המנוחה.
30
- 31 95. אשר על כן, דין הצוואה השלישית להתבטל.
32

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 8602-01-19 ו' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 8686-01-19
ת"ע 8729-01-19

תיק חיצוני: קיים תיק עזר לשופט

לסיכום

96. ההתנגדות לקיום הצוואה (ת"ע 8686-01-19) – מתקבלת.

הבקשה לקיום צוואה זו (ת"ע 8602-01-19) – נדחית.

משלא הוגשה התנגדות לבקשה לקיום צוואת המנוחה מיום 27.11.13 (ת"ע 8729-01-19), ניתנת לצוואה מיום 27.11.13 תוקף.

מ' יישא בהוצאות המתנגדים בסך כולל של 30,000 ₪ שישולמו תוך 30 יום.

תואיל המזכירות להמציא את פסק הדין לצדדים ולסגור את התיקים.

פסק הדין מותר לפרסום בהשמטת פרטים מזוהים.

ניתן היום, כ"ו חשוון תשפ"ג, 20 נובמבר 2022, בהעדר הצדדים.

מיכל סער, שופטת